

Molí de Fals

Fonollosa

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Fals. Molí de Fals s/n (08259 Fonollosa)
Emplaçament Crta. BV3008 al km, 6,2 cal agafar el trencall a l'esquerra i recórrer 200 m de camí

Coordenades:

Latitud: 41.75827
Longitud: 1.73443
UTM Est (X): 394792
UTM Nord (Y): 4623712

Classificació

Número de fitxa 08084-36
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XII-XIII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Caldria un esforç per restaurar les estructures del molí i netejar l'interior del primer pis.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 001500CG92C005
Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa: dt., 03/05/2005 - 02:00

Descripció

Edifici ubicat entre un marge situat prop de la carretera BV3008 i la riera de Fonollosa, al peu de les torres de Fals. Es tracta d'una antiga construcció que acollia un molí de probable origen medieval, que ha estat els darrers anys adaptat com a vivenda, aixecant un segon pis sobre l'estructura de l'antic molí. Algunes de les estructures antigues han estat adaptades a la moderna vivenda, i d'altres es conserven en estat d'abandonament. El molí es troba aixecat aprofitant el pendent d'un marge. El casal del molí és de planta quadrangular i mostra un aparell molt homogeni a base de carreus quadrangulars i rectangulars molt ben disposats en fileres ordenades. És de planta baixa i primer pis, sobre el qual s'ha aixecat modernament un segon pis rematat amb merlets al qual s'accedeix a peu pla des de l'espai que ocupava l'antiga bassa, i que acull part de l'estructura del que era el cup del molí per on baixava l'aigua. L'antiga bassa que emmagatzemava l'aigua procedent de la resclosa de la riera es troba a la part superior. La resclosa es connectava amb la bassa mitjançant un aqüeducte del qual encara s'aprecien algunes arcades. Es tractava d'una gran bassa rectangular d'uns 5 m d'amplada, de la qual es conserven encara algunes restes molt minses. Aquest espai actualment és utilitzat com a pati. A tocar de la bassa es troba l'edifici del molí, i com ja s'ha explicat anteriorment el segon pis sobreposat acull l'estructura del cup. El primer pis acull un espai cobert interiorment a base de tres grans arcades de mig punt que a modus d'arcs torals reforçaven l'antiga teulada. Es tracta d'un espai amb gruixos murs de pedra, segurament utilitzant originalment com a vivenda, i al qual poden apreciar-se un seguit d'espitlleres a modus de finestres. Com a finestra principal destaca un gran finestral gòtic obert al mur del llevant, sobre el portal d'accés a la sala de les moles. L'accés a aquest primer pis es realitza mitjançant una porta oberta a la façana de migdia, a la qual s'accedeix mitjançant una rampa que d'ascens. Actualment l'interior d'aquest pis es troba totalment fumat, víctima d'algun incendi que hagi patit aquest pis. A la planta baixa es localitza la sala de les moles. L'accés es realitza mitjançant un portal de mig punt adovellat obert al mur de llevant. La sala és coberta per una gran volta de canó. A l'interior destaca l'espai destinat a les moles que resta arran de la paret on es localitzen dues grans arcades cegues de mig punt, al mig de les quals es situava l'eix de les moles. Al mur nord de la paret s'aprecien dos grans forats destinats a encaixos de la maquinària del molí. Actualment les moles es troben trencades, però el seu diàmetre era de 140 cm. Al peu de les moles es troba una pica rectangular de pedra on es pot apreciar la data de 1728 i una referència al cognom Massana. Per sota d'aquesta sala de les moles, es conserva pràcticament intacte un espai trapezoïdal anomenat carcabà, que era on anava a parar directament l'aigua que baixava pel cup i movia la maquinària del molí.

Història

Malgrat que manquin estudis documentals sobre els orígens i evolució del molí de Fals, cal pensar que l'existència d'aquest molí es remunta a l'Edat Mitjana (segles XII-XIII) i es troba estretament lligada a l'existència del Castell de Fals. Cal pensar que la propietat del molí devia pertanyer als senyors de Fals residents al castell, i el molí era concebut com una regalia que proporcionava ingressos al senyor. Aquest fet implicaria que els habitants i pagesos dels entorns es veiessin obligats a moldre el blat en dit molí i pagar un impost al senyor de Fals. És molt possible que finalment aquest dret sobre el molí acabés passant a la parròquia de Sant Vicenç. Cal pensar que vora el segle XV-XVI aquest tipus d'antics drets senyorials es van eliminant i procedeix a la concessió a mans privades. Es té coneixement de que el molí va passar vora el segle XVI a mans del mas Massana, testimoni del qual resta una pica que du la data del 1728 amb el nom de Massana. La propietat del molí es mantingué en mans d'aquest mas fins a principis del segle XX en que fou venut. Des d'aquests moments anà passant per diferents mans fins que l'any 1992 fou adquirit pels actuals propietaris -Sra. Leonor Díaz-, que adequaren un segon pis com a vivenda i part de l'entor com un centre d'acolliment equí.

Bibliografia

